

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни**

**«ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ
ЕСТЕТИЧНО-ХУДОЖНІХ КОНЦЕПЦІЙ
В АРХІТЕКТУРІ І МИСТЕЦТВІ»**

*(для студентів 2 курсу денної форми навчання
спеціальності 191 – Архітектура та містобудування)*

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2018**

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Основи формування естетично-художніх концепцій в архітектурі і мистецтві» (для студентів 2 курсу денної форми навчання спеціальності 191 – Архітектура та містобудування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. С. П. Шкляр. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 13 с.

Укладач   канд. арх., доц. С. П. Шкляр

Рецензенти:

О. М. Дудка, кандидат архітектури, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

О. В. Конопльова, кандидат архітектури, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою архітектури будівель і споруд та дизайну архітектурного середовища, протокол № 9 від 26.04.2017.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ.....	5
2 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3 САМОСТІЙНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	6
4 ЗАПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА ЗМ 1.....	8
5 ЗАПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА ЗМ 2	10
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	13

ВСТУП

Дисципліна «Основи формування естетично-художніх концепцій в архітектурі і мистецтві» є однією з базових серед нормативних дисциплін циклу професійної підготовки студентів напряму підготовки «Архітектура» і вивчається протягом одного семестру.

Мета вивчення дисципліни – набуття студентами знань щодо загальних засад розвитку мистецтва, архітектури та містобудування Західної, Центральної та Північної Європи протягом XIV – XVI століть, опанування методик їх аналізу.

Завдання вивчення дисципліни – спираючись на теоретичні та методичні критерії архітектурної науки, залучаючи історичний досвід і враховуючи типологічні вимоги архітектурного проектування, містобудування та мистецтвознавства, напрацювати знання і вміння, необхідні для вільної орієнтації студентів у стилістичних особливостях світового мистецтва та архітектури у різні історичні періоди, а також для застосування цього теоретичного досвіду в практичному творчому методі архітектурного проектування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є найвидатніші пам'ятки мистецтва, архітектури та містобудування Західної, Центральної та Північної Європи XIV–XVI століть.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

– **знати:** основні естетично-художні концепції в архітектурі і мистецтві XIV–XVI століть; композиційні особливості типів споруд у різні історичні періоди; особливості архітектурно-художньої виразності пам'яток;

– **вміти:** розпізнавати стилі архітектури; виділяти національні риси та особливості архітектури різних держав та регіонів; аналізувати архітектурні та художньо-композиційні особливості пам'яток архітектури і містобудування та витворів мистецтва;

– **мати компетентності:** в галузі історії і теорії архітектури і мистецтва; в галузі проектування архітектурного середовища з використанням стилістичних особливостей різних історичних епох та регіонів.

1 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1 Естетично-художні концепції епохи Відродження в архітектурі і мистецтві Західної Європи

Тема 1. Архітектура, містобудування і мистецтво Відродження в Італії

1.1 Архітектура і мистецтво Проторенесансу в Італії

1.2 Архітектура, містобудування і мистецтво Раннього Відродження в Італії

1.3 Архітектура, містобудування і мистецтво Високого Відродження в Італії

1.4 Архітектура, містобудування і мистецтво Пізнього Відродження в Італії.

Тема 2. Архітектура, містобудування і мистецтво Відродження у Франції

2.1 Архітектура Ренесансу у Франції

2.2 Мистецтво Ренесансу у Франції.

Тема 3. Архітектура і мистецтво Відродження в Іспанії

3.1 Архітектура Відродження в Іспанії

3.2 Мистецтво Відродження в Іспанії.

Змістовий модуль 2 Естетично-художні концепції епохи Відродження в архітектурі і мистецтві Центральної та Північної Європи

Тема 4. Архітектура і містобудування Відродження в Центральній і Північній Європі

4.1 Архітектура і містобудування Відродження в Німеччині та Нідерландах

4.2 Архітектура і містобудування Відродження в Англії.

Тема 5. Мистецтво Відродження в Центральній і Північній Європі

5.1. Мистецтво Відродження в Нідерландах

5.2. Мистецтво Відродження в Німеччині та Англії

2 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні дисципліни «Основи формування естетично-художніх концепцій в архітектурі і мистецтві» студент має ознайомитись з програмою дисципліни, з її структурою, змістом та обсягом кожного змістовного модулю, з усіма видами та методами контролю знань (табл. 1).

Таблиця 1 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1 Естетично-художні концепції епохи Відродження в архітектурі і мистецтві Західної Європи					
Тема 1	44	22			22
Тема 2	8	4			4
Тема 3	8	4			4
Разом за ЗМ 1	60	30			30
Змістовий модуль 2 Естетично-художні концепції епохи Відродження в архітектурі і мистецтві Центральної та Північної Європи					
Тема 4	12	6			6
Тема 5	18	9			9
Разом за ЗМ 2	30	15			15
Разом	90	45			45

3 САМОСТІЙНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота відповідає навчальному плану (табл. 2).

Таблиця 2 – План самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Вивчення і аналіз наукової і навчальної літератури з питань формування естетично-художніх концепцій епохи Відродження в Італії. Виконання графічних замальовок архітектурних об'єктів та аналізу їх основних композиційно-планувальних особливостей	22
2	Вивчення і аналіз наукової і навчальної літератури з питань формування естетично-художніх концепцій епохи Відродження у Франції. Графоаналітичний аналіз архітектурних об'єктів	4
3	Вивчення і аналіз наукової і навчальної літератури з питань формування естетично-художніх концепцій епохи Відродження в Іспанії. Виконання графічних замальовок архітектурних об'єктів та аналізу їх основних композиційно-планувальних особливостей	4
4	Вивчення і аналіз наукової і навчальної літератури з питань формування естетично-художніх концепцій архітектури Відродження в Центральній та Північній Європі. Графоаналітичний аналіз архітектурних об'єктів	6
5	Вивчення і аналіз наукової і навчальної літератури з питань формування естетично-художніх концепцій мистецтва Відродження в Центральній та Північній Європі.	9
Разом		45

4 ЗАПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА ЗМ 1

1. У чому полягав зміст культури Відродження?
2. Назвіть основні етапи епохи Відродження.
3. Перерахуйте головні особливості різних етапів італійського Відродження та спільні риси архітектури Відродження в різних країнах.
4. Які головні особливості містобудування епохи Відродження?
5. Які жанри домінували в мистецтві Відродження?
6. Хто був засновником стилю Відродження в живописі і в чому особливість його творчої манери?
7. У чому особливість флорентійського живопису раннього Відродження? Кого з майстрів того періоду Ви знаєте?
8. Назвіть основних майстрів венеціанської школи і їх найвідоміші твори.
9. Які нововведення з'явилися в італійській скульптурі раннього Відродження?
10. Яка споруда стала першою в архітектурі флорентійського Відродження? Назвіть її основні конструктивні особливості.
11. Зробіть аналіз еволюції флорентійського палаццо.
12. У чому полягають містобудівельні особливості Венеції?
13. Які основні риси венеціанської архітектури періоду раннього Відродження?
14. У чому полягали загальні закономірності розвитку архітектури і містобудування періоду високого Відродження в Римі?
15. Які Ви знаєте споруди Браманте? Охарактеризуйте розроблений Браманте проект собору святого Петра.
16. Які роботи були проведені в рамках реконструкції площі св. Марка у Венеції?
17. Діяльність яких майстрів символізує період високого Відродження?
18. Які нововведення в живопис запровадив Джорджоне?
19. Назвіть відомі Вам картини Тиціана.

20. У чому полягали основні особливості мистецтва маньєризму? Назвіть його представників.
21. Які картини належать до флорентійського періоду творчості Леонардо да Вінчі?
22. Де і коли була написана фреска «Таємна вечеря»? Охарактеризуйте її композиційну побудову.
23. Що Вам відомо про картину «Мона Ліза»?
24. Які Ви знаєте архітектурні і містобудівельні розробки Леонардо да Вінчі?
25. Автором яких винаходів є Леонардо да Вінчі?
26. Охарактеризуйте образи мадонн в різні періоди творчості Рафаеля.
27. Назвіть відомі Вам портрети, написані Рафаелем.
28. Які фрески були створені Рафаелем під час роботи над розписом ватиканських станц?
29. Яку головну зміну до вихідного проекту Браманте передбачав проект собору святого Петра, розроблений Рафаелем?
30. Які Ви знаєте скульптурні композиції Мікеланджело?
31. У чому особливості скульптурного і архітектурного рішення надгробку Медичі?
32. Які композиції Мікеланджело зобразив на склепінні Сікстинської капели?
33. Охарактеризуйте розроблений Мікеланджело проект собору святого Петра.
34. У чому полягають композиційно-планувальні особливості Капітолійського пагорба в Римі?
35. Які ви знаєте картини, написані Тінторетто для братства Сан Рокко?
36. Охарактеризуйте картину Тінторетто «Таємна вечеря».
37. У чому особливість творчості Веронезе?
38. У чому були відмінності між римською і венеціанською архітектурними школами періоду пізнього Відродження?

39. Які Ви знаєте споруди Віньоли?
40. Охарактеризуйте творчість Андреа Палладіо.
41. Що Вам відомо про вулицю Уфіцці?
42. У чому полягали суть і значення містобудівельної реконструкції Риму?
43. Назвіть провідних теоретиків архітектури і містобудування епохи Відродження і їх твори.
44. Які питання розглядалися в наукових трактатах періоду Відродження?
45. Назвіть відомих Вам авторів «ідеальних міст».
46. У чому особливості і спільні риси проектів ідеальних міст?

5 ЗАПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА ЗМ 2

1. У чому полягали основні риси раннього французького Відродження? Які Ви знаєте споруди того періоду?
2. Чим Лувр відрізнявся від замків раннього Відродження?
3. Охарактеризуйте теоретичне і практичне містобудування у Франції періоду Відродження.
4. Які регулярні ансамблі були зведені в Парижі в період Відродження?
5. Охарактеризуйте французьке мистецтво періоду Відродження.
6. Як називався стиль раннього Відродження в іспанській архітектурі? У чому його особливості?
7. Які Ви знаєте архітектурні ансамблі періоду зрілого Відродження в Іспанії? Охарактеризуйте їх.
8. Охарактеризуйте особливості творчої манери Ель Греко.
9. Які Ви знаєте твори Веласкеса?
10. У чому полягала специфіка архітектури Відродження в Нідерландах?
11. Які з будівель періоду нідерландського Відродження Ви знаєте?
12. Назвіть і охарактеризуйте відомі Вам споруди періоду Відродження в Німеччині.

13. Охарактеризуйте в цілому англійську архітектуру епохи Відродження.
14. Які Ви знаєте будівлі, зведені в Англії в епоху Відродження?
15. Що Вам відомо про проект реконструкції Лондона, розроблений Крістофером Реном?
16. Охарактеризуйте композиційну побудову і особливості «Гентського вівтаря».
17. У чому особливість творчості Ієронімуса Босха? Які з його картин Ви знаєте?
18. Назвіть відомі Вам роботи Пітера Брейгеля Старшого.
19. Дайте загальну характеристику німецької скульптури епохи Відродження.
20. Які Ви знаєте живописні роботи Дюрера?
21. Які Ви знаєте гравюри Дюрера?
22. Охарактеризуйте творчість Кранаха Старшого.
23. У чому особливість творчості Гольбейна Молодшого?
24. Які з надбань епохи Відродження вплинули на подальший розвиток архітектури?
25. Як містобудівельні ідеї відродження трансформувалися у часі і просторі?
26. У чому роль мистецтва Відродження?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базові джерела

1. Бартенев И. А. Очерки истории архитектурных стилей / И. А. Бартенев, В. Н. Батажкова. – М. : Изобразительное искусство, 1983. – 257 с.
2. Всеобщая история архитектуры в 12 т. Том 5. Архитектура Западной Европы XV–XVI веков. Эпоха Возрождения / [Н. Д. Колли и др.] ; Под ред. Н. Д. Колли. – М. : Искусство, 1967. – 659 с.
3. Всеобщая история искусств в 12 т. Том 3. Искусство эпохи Возрождения / [Ю. Д. Колпинский и др.] ; Под ред. Ю. Д. Колпинского и Е. И. Ротенберга. – М. : Искусство, 1967. – 530 с.
4. Гидион З. Пространство, время, архитектура / З. Гидион. – М. : Стройиздат, 1984. – 455 с.
5. Архитектура гражданских и промышленных зданий в 4 т. Том 1: История архитектуры / Н. Ф. Гуляницкий. – М. : Стройиздат, 1984. – 334 с.
6. Жестаз Б. Архитектура Ренессанса. От Брунеллески до Палладио / Б. Жестаз. – М. : ООО «Издательство Астрель» : ООО «Издательство АСТ», 2003. – 160 с.
7. История зарубежного искусства / [М. Т. Кузьмина и др.] ; Под ред. М. Т. Кузьминой и Н. Л. Мальцевой. – М. : Изобразительное искусство, 1980. – 472 с.
8. Кох В. Энциклопедия архитектурных стилей. Классический труд по европейскому искусству от античности до современности / В. Кох. – М. : БММ АО, 2005. – 528 с.
9. Саваренская Т. Ф. История градостроительного искусства / Т. Ф. Саваренская. – М. : Стройиздат, 1984. – 376 с.
10. Шуази О. Всеобщая история архитектуры / О. Шуази. – М. : Эксмо, 2008. – 774 с.

Додаткові джерела

9. Білецький П. О. Рафаель / П. О. Білецький. – Київ : Мистецтво, 1990. – 111 с.
10. Вег Я. Немецкая станковая живопись XVI века / Я. Вег. – Будапешт : Издательство «Корвина», 1972. – 49 с.
11. Камминг Р. Великие художники / Р. Камминг. – Белгород : «Клуб семейного досуга», 2008. – 112 с.
12. Кидсон К. История английской архитектуры / К. Кидсон. – М. : ЗАО Центрполиграф, 2003. – 382 с.
13. Лазарев В. Н. Леонардо да Винчи / В. Н. Лазарев. – М. : Изд. акад. наук СССР, 1952. – 110 с.
14. Леонардо да Винчи. Гениальный художник и ученый / [С. С. Скляр] ; Под ред. С. С. Скляр. – Белгород : «Клуб семейного досуга», 2008. – 143 с.
15. Любимов Л. Искусство Западной Европы: Средние века. Возрождение в Италии / Л. Любимов. – М. : Просвещение, 1982. – 320 с.
16. Мосин И. Г. Мировое искусство: Мастера итальянского Возрождения / И. Г. Мосин. – СПб. : ООО «СЗКЭО Кристалл», 2006. – 224 с.
17. Чиколини Л. С. Рафаэль и его время / Л. С. Чиколини ; Под ред. Л. С. Чиколини. – М. : Наука, 1986. – 255 с.
18. Ротенберг Е. И. Микеланджело / Е. И. Ротенберг. – М. : Искусство, 1964. – 183 с.
19. Холлингсворт М. Большая иллюстрированная энциклопедия истории искусств / М. Холлингсворт. – М. : «Махаон», 2007. – 512 с.

Виробничо-практичне видання

*Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни*

**«ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ
В АРХІТЕКТУРІ І МИСТЕЦТВІ»**

*(для студентів 2 курсу денної форми навчання
спеціальності 191 – Архітектура та містобудування)*

Укладач **ШКЛЯР** Світлана Петрівна

Відповідальний за випуск *Г. О. Осиченко*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2017, поз. 53 М

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60 x 90/8
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 0,8
Тираж 50 пр. Зам. №

Виконавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК 5328 від 11.04.2017